

UNIVERSITATEA “BABEȘ-BOLYAI” CLUJ-NAPOCA

FACULTATEA DE ISTORIE ȘI FILOSOFIE

DEPARTAMENTUL DE ISTORIE VECHĂ ȘI ARHEOLOGIE

**ARMATA ROMANĂ ÎN DISPOZITIV.
FENOMENE GENERALE ȘI SPECIFICE
PE *LIMES*-UL DUNĂREAN ȘI RENAN
ÎN SECOLELE II – III p. Chr.**

REZUMAT

CONDUCĂTOR ȘTIINȚIFIC:

PROF. UNIV. DR. IOAN PISO

DOCTORAND:

PETRU URECHE

2014

CUVINTE CHEIE: armata romană, legiune, trupe auxiliare, *ala*, *cohors*, *numerus*, echipament militar, antrenament, moral, disciplină, logistică, arcași, sulițași, prăștiași, *limes*, Dacia romană.

CUPRINS

INTRODUCERE

METODOLOGIE ȘI SURSE

I. ORGANIZAREA ARMATEI ROMANE

I.1. Infanteria

I.1.1. Infanteria legionară

I.1.1.a. Recrutarea soldaților din legiune

I.1.1.b. Comanda legiunii

I.1.2. Gărzile praetoriene

I.1.3. Infanteria auxiliară

I.2. Cavaleria

I.2.1. *Ala*

I.2.2. Cohortele equitate

I.2.3. *Equites legionis*

I.2.4. *Equites singulares*

I.3. Numeri

I.4. Titulatura trupelor

II. ARMAMENT ȘI ECHIPAMENT

II.1. Echipamentul soldaților din legiuni

II.2. Echipamentul infanteriei auxiliare

II.3. Echipamentul cavaleriei

II.4. Echipamentul arcașilor

III. ELEMENTE DE STRATEGIE ȘI TACTICĂ

III.1. Antrenamentul

III.2. Moralul

III.3. Disciplina

III.4. Ordine de marș

III.5. Ordine de luptă

III.6. Terenul

III.7. Logistica

III.8. Caii

IV. ROLUL ARMATEI ROMANE

IV.1. Legiunea

IV.2. Infanteria auxiliară

IV.2.1. Arcașii

IV.2.2. Sulițașii

IV.2.3. Prăștiașii

IV.3. Cavaleria

IV.3.1. Cavaleria ușoară

IV.3.2. Arcașii călări

IV.3.3. Sulițașii

IV.3.4. Cavaleria grea

IV.4. Atribuțiile în perioade de pace

V. FRONTIERELE

V.1. Limes-ul dunărean și renan

V.2. Limes-ul din Dacia

VI. CONCLUZII

ABREVIERI BIBLIOGRAFICE

LISTA CASTRELOR ȘI TRUPELOR MENȚIONATE ÎN HARTĂ

LISTA ILUSTRĂȚIILOR

REZUMAT

Cercetarea de față urmărește, așa cum enunțăm încă din titlu, studierea ansamblului de mijloace și forțe militare romane, dispuse în conformitate cu un plan, în vederea unui anumit scop.

Pentru ca cercetarea să-și atingă scopul am pornit de la modul de organizare a armatei romane, care oferă informații referitoare la tipul de conflicte care este de așteptat în zona în care acestea sunt amplasate. Astfel, am studiat modul de organizare și efectivele trupelor care au contact permanent sau sporadic cu zona *limes*-ului. Acestea sunt reprezentate de trupe de infanterie (legiuni, cohorte praetoriene, și infanteria auxiliară) și trupe de cavalerie (*alae*, călăreții din cohortele equitate, *equites legionis*, *equites singulares* și *numeri*).

Am continuat cu o scurtă privire asupra armamentului și echipamentului militar al soldaților romani, acesta oferind informații importante cu privire la tipul de tactici care pot fi implementate. Pentru o mai bună înțelegere a sistemului militar roman am introdus în cercetare un capitol privitor la unele dintre cele mai importante aspecte ale vieții militare, cele care au făcut ca armata romană să fie unică pe continentul european în epocă și care a dus la obținerea atât victoriei și la menținerea unui imperiu atât de extins. Acestea sunt antrenamentul și disciplina, sprijinite de un moral ridicat, de o atentă alegere a terenului de luptă și de o organizare exemplară a aprovizionării trupelor. Romanii nu lăsau nimic la voia întâmplării, de aceea mișcarea trupelor se făcea într-un mod bine organizat, ordinea de marș fiind considerată la fel de importantă ca și modul de dispunere al trupelor în timpul luptei. Desigur era necesar pentru atingerea scopului acestei lucrări să studiem rolul pe care diverse tipuri de trupe îl au în cadrul armatei romane, atât în timp de pace cât și în cadrul conflictelor militare, în castrulele lor de pe *limes* sau în cadrul corpurilor militare expediționare. Nu în ultimul rând am încercat să stabilim câteva modele urmate în dispunerea trupelor în anumite zone ale "frontierei romane". Am studiat *limes*-ul roman continental de nord, cuprins între Marea Nordului și Marea Neagră. Această zonă cuprinde provinciile romane *Germania Inferior*, *Germania Superior*, *Raetia*, *Noricum*, *Pannonia Superior*, *Pannonia Inferior*, *Moesia Superior*, *Moesia Inferior* și *Dacia*, iar *limes*-ul urmărește în cea mai mare parte cursul a două fluvii importante, și anume al Rinului și al Dunării.